

Ese de dóue ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiuu de p'enumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
„ patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de p'enumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl., éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

➡ *Dd. p'enumeratori, cari nu capeta cutare numeru, ii rogâmu se reclame indata spre a li se spedá. Domnilor p'enumeratori nuoi, li potemu servi cu esemplarie complete incependu de la nr. 1.*

Despartirea bisericesca a comuneloru mestecate din confiniulu militariu serbo-banaticu.

Comisiunea a V. emisa din partea Delegatiunei nóstre congresuale, constatatória din dd. *Ioanu Balnosianu* supralocuteninte in pensiune si *Simeonu Dimitrieviciu* protopresviterulu *Panciovei* ca membri; apoi dlu secretariu *Ioanu Bartolomeiu* ca representante alu Consistoriului de Caransebesiu, — a efectuitu deja pettractarea de despartire ierarchica a romaniloru de catra serbi, in comunele mestecate *Alibunari, Dobriti'a, Satulu nou, Dolove* si *Mramoracu*, alu careia resultatu, — dupa protocólele de pettractare si conformu reportulu meritorialu — este urmatoriulu:

I. In comun'a Alibunari.

Dupa conscriptiunea poporulu de ambele natiunitati, — facuta cu intrevenirea autoritatiloru politice inca la anulu 1866, — si la actulu de pettractare adoptata de catra ambele parti controversate, — s'a constatat: ca in acésta comuna sunt 2357 suflete de natiunitate romana, si 1263 suflete de serbi, — dupa care proportiunea credintiosiloru este ca 100: 54, adeca pe 100 de suflete romani se vinu 54 de suflete serbi.

Averea miscatória si nemiscatória comuna consta din

- a.) edificiuu bisericescu cu tóte apartinintiele;
- b.) edificiuu scólei;
- c.) trei sesiuni de pamentu parochiale à 34 jugere inserise in cartea funduara pe numele comunei greco-orientale;

d.) dóue cimiterie, ambele de câte 2—3 jugere, bine ingradite:

Edificiuu bisericeci singuru s'a fostu pretiuitu judecatoresce la minimulu de 30,000 fl inca la anulu 1866; carea pretiuire au adoptat'o si acum'a, atátu comisiunile delegatiunale, catu ambele parti controversate.

Impacatiunea a succesu si s'a efectuitu in urmatoriulu modu:

1. Serbiloru li-a remasu bisericeci cu tóte apartinintiele; una sesiune parochiala; éra romanii au devenitu in eschisiv'a proprietate a edificiuu scólei, a unei sesiuni parochiale. catra care au se mai capete de la coreligiunariu serbi pentru cederea edificiuu bisericescu ca desdanare o suma de 11,000 fl v. a. carea suma partea serba cu obligatiune formale — s'a deobligatu a o plati romaniloru in restimpu de *cinci ani*, adeca pana la ¹²/₂₄ Septemvre 1877. conformu despusetiunii din punctulu IX. alu invoielei. —

2. Afara de acestea, ambele parti s'au invoitu: ca capitalulu bisericescu in obligatiuni si banii gat'a disponibili se se imparta dupa proportiunea numerulu sufleteloru.

3. Requisitele si aparamintele din bisericeci precum si tóte cartile litugice si rituale scrise si tiparite in limb'a romana. serbii le vor estradá romaniloru.

4. A trei'a sesiune parochiala are se se imparta intre ambele parti dupa proportiunea sufleteloru; partea obvenitória romaniloru trece in proprietatea fundulu parochialu gr. or. romanu: éra cealalta parte in proprietatea celui serbescu.

Impartirea acést'a inse, se va efectui numai dupa-ce un'a din cele dóue parochii serbe va deveni vacanta; pana la care timpu sesiunea parochiala remana in folosint'a provisoria a concernintelu parochu serbescu actualu.

FOISIÓRA.

Parere asupr'a cartii: „Metodul pettractarei Legendariulu I. (Abecedariulu) de Stefanu Popu.“

Autorulu apostroféza pe *a* in compunere cu sufiss'a *va* si si desparte cuventulu compusu scriindu: *cui-v'a, cev'a* intr'unul despartitu, intr'altul impreunatu — in sufiss'a *va*, *a* n'ar trebuiu apostrofatu, a se poté ceti acést'a, fara a se trece in sunetu obtusu, va poté totu insul atât'a invetiá si sci, ca se mai impucinâmu din semne; de alta parte are: intr'unu discursu, pentru: intr'unu, unde din doi *u* unul trebuieu apostrofatu, asia are: *ace'a*, pentru *aceea*, ce nu se poté suplini totudéuna prin *ace'a*, *aceea* e compusu din: *ce*, pronumele fem. de a 3. pers. *ea* si prefiss'a *a*: *a-ce-ea*, — *aceea* din: *ce*, pronum. demustr. *a* si prefiss'a *a*, *a-ce-a*. — Éra aceste: *fia care, celu alaltu* (unii: *alantu*) nu le are impreunate ca compuse: *fiacare, celalaltu* dela *cela* cu *l* intrepusu. pentru eufonia, introdusu prin usu, precum are: in ainte in locu de: *innainte* dela *nainte* cu *n* prepusu *fia dedusu* din prepus. *in*, *fia* numai sunetu eufonicu precum dicemu si: *napoi, naltu, naltime*; compuse dara se scriu: *innainte* *innapoi*, *innaintezu*, *innapoezu*, *innaltu*, — totu asia are: *imultiésca* in locu de,

imultiésca cu prepus. *in*, unde *n* nainte de *m* se preface in *m*, ca la: *imperatu, imbiu, impenu* ca in latin'a. Unii literati principali in scrierile loru duplica consonante — luandu-se dupa limb'a lat. in de acelé cuvinte; au inse si duplicari, ale caror cause omul de locu nici nu le póte petrunde, ce inca va face impedecare la ajungerea uniformitatii ortografice. — Voiescu ad. din limb'a nóstra móle sonora se faco limba mai aspra. — Are: *totu de una* pentru: totudéuna impreuna scrisu.

Obvine: *ne* atentiune separatu scrisu, apoi: *neregulatu* impreuna, ce e bine, pentru ca acestu *ne* (nu pronumele) e schimbatu din *nu*, si le scriemu impreuna: *necasu, nebunu, neascultatoriu, nefacandu, nefacutu, nefindu, neauditu*, ba si: *nemai auditu* — asia s'a primitu in ortografia spre distingere de pronumele *ne* (pre *noi*) scrisu separatu. — Are: carei silab'a (popularu) pentru care *e*, ori este; — pag. 2. care mai multu *i* — spre stricare, pentru: *i-e*, ori *i* — este spre stricare.

Urmatóriele le are asia scrise: voi *a-ti* invetiatu, *scimi-ati*, *aretatimi* (in dóue locuri), apoi si: *aretati-mi, avereamu*, in locu de: voi *ati* invetiatu, *sei mi-ati, aratati-mi, avere-amu*: ca-ci *a-ti* se referéza la *tu*, éra *a* este prepusetiune, *ti* e dativu pronume-nalu, precandu: *ati* e verbu ajutorialu-la timpuri perifrastice: *am ati, au*. — Occure: *vostru, si vostru*, unde se scié, ca dela: *meu, teu, seu* plur. e: *mei, tei, sei* si nici candu cu doi *ii*, asia se se scria si *nostru, vostru*, ca-ci articulate nu vinu nainte nici candu, nici e lipsa se vina, fiindu ca ele ca pronume sunt determinate

5. Mai departe serbii promisera si se deobligara a dá romaniloru, candu vor dori si se vor apucá a-si edificá biserica propria: locul intravilanu ce se afla bine langa curtea bisericeii de pana acum'a comuna, — trecuta in proprietatea serbiloru.

6. Intre punctele de complanare, — ambele parti s'au intrunutu si la aceea: ca pana la raspunderea sumei de desdaunare amintita in punctulu 1.) biserica se o folosésca neperturbatu ambele parti; tienendu-se servitiulu ddieescu un'a septemana numai in limb'a slava, si alta septemana numai in cea romana.

Totu asiá are se remana pana la depunerea amintitei sume si edificiulu de scóla in folosirea ambeloru parti, adeca ca si pana acum'a,

Dar si pana ce serbii vor fi in stare a raspunde sum'a desdaunarii; apoi si pana ce romanii vor deveni in pusetiune a-si edificá biserica propria; a se intruni, organizá si constitui in sinodu, comitetu si epitropia parochiala pe bas'a stat. org. — romanii astfelu despartiti, — si-au espresu la protocolu dorint'a: ca din partea concernintelui Consistoriu eparchiale se li se denumésca preotu romanu; carea cerere credemu cá li se va si poté incuviintia spre mangaierea loru sufletésca!

(Va urmá.)

Academia de agricultura si de padurariu

a infiintiatu estimpugvernulu austriacu in Vien'a. Nemtii o numescu universitate (Hochschule). Va pasí in vietia in lun'a acést'a. Pana acum s'au inserisu 28 de ascultatori. Scrupulosii exceptiunéz a cá nu-i compete numele de universitate, cá nu este bine asediata in Vien'a ci ar trebui se fie la tiera unde e terenu mai multu pentru dens'a, si in fine cá nu face bine candu primesce tineri si fora essamenulu de maturitate. Aparatorii acestei scoli replica, cumca dens'a are se cuprinde tóte ramurile economiei, prin urmare i compete numele de universitate, cá pentru practica are terenu de ajunsu si in casu de lipsa guvernulu mai poté cumperá, éra ce se atinge de esamenulu de maturitate provóca la usulu universitatiloru germanesci, la cari lips'a acestui essamine nu impedece pre nimene de a fi primitu in universitate, ci numai nu poté se dobandésca nici unu titlu academicu pana nu produce si essamenulu de maturitate. — Noi romanii, agricultori per eminentiam, ar trebui se avemu tineri de ai nostri in tóte scólele de asta specialitate, si déca nu potu merge cu spesele loru, se contribuim a li face stipendie. Acést'a este o problema importanta pentru autonomi'a nóst'r'a nationala bisericesca. Acesti tineri, absolvandu acolo, se-i aplicamu apoi pre la institutelu nóst're, in cari avemu se tienemu multa socóta de agricultura, pentru ca asia cu tim-

si nu mai au lipsa de articlu; — la §. 1. a alunecatu a scrie: se crésca membrii morali s. a. in locu de nearticulatu: membri morali. Cerce a-si intipui, in locu de *membri*, altu substantivu d. e. *omu*, atunci trebuie a se scrie: se crésca omeni morali; asia se poté rescí la tóte terminate in: *bru, cru, plu, tru* s. a.

Se afla scrisu a-le pipairei (ad. organe) déca articulu secundariu in sing. se scrie impreuna: *al (alu) a*, si in plur. are a se scrie impreunatu: *ai, ale*, spre distingere de prepusetiunea infinit. *a* si pronumele: *a'lu vedé, ai'i dá, a le vedé*.

Are gerundiul de a III. conj. in: andu fara se precéda *c*, ori *g*, pr. intretiesandu, ponandu-o, spunandu-lise, (de doueri) in locu de: intretiesendu, punendu-o, spunendulise, apoi cu *o* la unu locu: ponandu-o, la altu locu cu *u*: compunu, spunanduli-se, asia are: poté si poté. — Prin aceea, cá se abatu unii de geniul limbei, care avú mai mare si mai multa cauza a usiurá pe *o* in *u*, ce de dupa valórea sa e unu sunetu mai usioru, venim intr'unu labirintu si ratecimu in ortografia. — N'avemu nici o cauza la de aceste in derivate a ne tiené de prim'a radecina, ci trebuie se le trecemu la antai'a derivatiune, care recere schimbarea lui *o* in *u*, ce se poftescu si din caus'a intonarii, cáci pana o fú lungu in radecin'a cuventului, in derivatu s'a usiuratu si scurtatu in *u*, care mai bine, mai usioru suferu sunetu mai rapedu de cátu *o*, pr. dela potu (cu *o* lungu) a poté (cu *u* usiuratu, trecendu lungimea mai departe la *é*), asia dela: doru, dóre a duré, durere, Dumnedieu, dumineca totu cu *u*

pulu se-lu potemu face pre poporu a intielege totu mai multu folósele practice ale scólei. L'invetiámu pre poporu drepturile si detorintiele cetatiensesci, si este fórte bine, cá are se se folosésca de cunoscenti'a loru, candu i s'ar intemplá se mérga la o alegere séu la cutare afacere juridica, ce se intempla cam de diece ori in anu. Cu atát'a mai vertosu se-lu invetiámu economi'a si socót'a, cáci cu acést'a are de lucru in tóte dilele, de demanéti'a pana sér'a. Numai scól'a care va sci se tiena destula socóta de economia, si desclinitu de agricultura, va fi scóla dupa recerintiele romanesci, alu careia folosu ilu va intielege si tieranulu necarturariu, cáci va fi practiculu de-lu va poté pipái. Elu atunci intielege mai bine candu pipaesce, si — ce nu se poté negá — elu sacrifica pentru ce intielege cá e bine. Déca de comunu nu sacrifica cátu se recere, suntemu de multe ori insine vin'a, pentru cá nu-i scimu spune ca se intieléga, nu-i scimu séu nu-i potemu aretá unu scopu alu caruia folosu se-lu pipaésca. Invetiatoriulu care n'ar sci din economi'a mai multu de cátu unu tieranu de rondu: cu ce va poté capacítá pre tieranu ca se-lu recunósca lui-si de invetiatoriu? ca se-i dica feciorulu tieranului: acést'a e invetiatoriuulu meu?! E lipsa deci se ni reculegemu poterile a lucrá cu totii pentru ameliorarea starii de acum, cercandu se avemu tineri pre la institutelu economice, in conferintiele invetiatoresci disertatiuni despre agricultura, opuri de scóla, si desclinitu o interesare scrupulósa pentru propunerea acestui studiu in scól'a elementara.

Pest'a, 11. octobru n.

(Economicu.) In tergulu de astadi, gráulu de Banatu, de 81—88 pundi, s'a vendutu cu 6 fl. 25 cr. — 7 fl. 5 cr. — Gráulu de Tisa, de 81—88 de pundi, trecú cu 6 fl. 35 cr. — 7 fl. 15 cr. Secar'a de 78—80 de pundi, cu 3 fl. 80 cr. Ovesulu de 45—48 de pundi, cu 1 fl. 45 cr. — 1 fl. 55 cr. Porambu (papusoiu, cucurudiu) n'a venitu la tergu.

VARIETATI.

= *Caus'a coreligiunariiloru serbi*. Serbii asternu din sínódele parochiali petitiuni la Maiestate, pentru incetarea starii actuali introduse prin denumirea comisariulu regescu barone Majtény. Pentru asemene petitiune luá cuventu si Mileticiu in sinodulu parochialu din Neoplant'a la 14. octobru a. c. st. n. Dóue companie de soldati, comandate de politia, disolvava sinodulu si nemicira protócolele.

= *Nu-ti intinde lingur'a, unde nu-ti fierbe ól'a*. Cetim in foile unguresci cumca Vasiliu Muresianu din Bai'a-Mare (de pre nume si locu se vede cá e romanu), la alegerile de ablegati a debacatu amarú in contra partidei drepte, si in urma l'a vatematu si pre imperatulu, pentru ce tribunalulu din Pest'a ca delegatu, l'a condemnatu la o luna de inchisóre. E bine asia romanului. Se se invetie densulu a se mai amestecá — cum diceau betranii — in trebile altoru semintii nepravoslavnice, si a nume in trebi neintielesc, cu drépt'a cu stang'a, cu Tand'a cu Mand'a, in locu se siéda a casa si se grigésca de interesele sale nationale bisericesci, scolarie, literarie si economice.

usiuratu, dela: domnu cu o lungu intonatu; de ce de dupa: cogito lat. nu ne tienemu de o? limb'a nóst'ra l'a trecutu in: *u*, cugetu, diceti'lu cogetu, dati sila limbei, se se véda, cá totu innoiti facandu mai reu din ce fu bunu; — toti, inca si innoitori dicu: rusine cu *u*, de ce nu rosine dela rosii? déca socotu a le repune tóte la radecin'a loru s. a. Inse ce se facemu, candu innoitori sunt; apoi inca urmatori cáti si mai cáti fara a judecá.

Autorul observéza, in totu locul scrierea cu *é* accentuatu plecatu ad. in dift. *ea*, inse pe *ó* accentuatu, plecatu in *oa*, 'lu negliga, si nu 'lu accentuéza, ca si candu n'ar fi diferintia in limba intre *o* si *ó* = *oa*, pentru cá *o* neaccentuatu de si se intonéza (unde se cere a fi lungu) *ó* = *oa* totusi e cu unu gradu si mai lungu. Fi va cineva in stare a eliminá din usul limbei aceste graduatiuni de intonare ale lui *o* si *ó* = *oa*? si pentru ce? — care ar tentá un'a ca acést'a se abate dela poporu, si 'si va formá siesi o limba neimitata de altul. —

Scrierea de astadi cu *é* pentru *ea* intregu scrisu, si *ó* pentru *oa*, numai ce a mai immultitu incurcatur'a in ortografia! A visatu cineva ceva peste nópte, si a impartesitu si altora, cestia de locu parasescu cele de mai nainte bune, se iéu dupa innoituri! si asia in multe altele, de ce partinitorii acestei innoituri se abatu totusi dela ea, scriindu: a vedea, a putea (potea)? cá infinitivul la II. conj. nu se termina in *a*, ci in *é*. — Eca o ratecire, éca neconscintia! — apoi cause ar mai fi enumeratu!

Cari cuvinte se potu reduce la radecin'a loru din care se

= *O eróre statistica.* „Pest. Ll.“, diariu ungurescu, scrisu pre limb'a niémtiului, in nr. 15. oct. spune, că de odata au plecatu din Pest'a 12 professori pentru universitatea din Clusiu. Ce capitalu de sciintie ducu? despre acést'a tace, ci spune că toti 12 insi sunt neinsorati, prin urmare este o acquisitiune pentru fetele din Clusiu. Numitul diariu a uitatu inse ceea ce marturesce insusi unu scrietoriu statisticu ungurescu, dlu Konek, că la romani, prin urmare si in tienuturile unde precumpenesce elementulu romanu, cum e buna óra Transilvani'a, feciorii cam cu 2% sunt mai multi de câtu fetele, pre candu la unguri sunt mai multe fete, si astu-feliu cei 12 profesori nu sunt o acquisitiune pentru fetele transilvane, pre câtu sunt o perdere pentru unguróice; cu alte cuvinte: nu in locurile romanilor, ci in ale altor'a ascépta fetele cam lungu.

= *Nu sunt bani.* Peitler, episcopulu din Vatiu, in reuniunea catolica unguresca cę porta numele „Santului Ladislau“, propuse a se ajutorá ungurii din Moldov'a. Dupa câteva desbateri, se couchise că „nu sunt bani.“ Va sã dica, densii, o reuniune religiósa, recunósce cumca caus'a ei numai cu bani se póte ajutá.

= *Pentru aspirantii la oficiile cáiloru ferate,* academi'a de comerciú din Pest'a va deschide unu cursu specialu, carele se va incepe cam pre la 1. novembre a. c. Pana acum, di'a inceperii si program'a acestui cursu de invetiamentu nu sunt statorite definitivu. Ni facemu detorinti'a a atrage de timpuriu atentiunea tinerilor romani a supr'a acestui cursu. — Prin astu-feliu de despusetiune si guvernulu Romaniei ar poté la sine a casa se-si califice numerulu necesariu de ampoiati, ca tiér'a se nu fie avisata la servitiile strainiloru si constrinsa a ascultá batjocur'a loru.

= *Despre persecutiunile ovreiloru din Roman'i'a* declama amaru „N. Pest. Journal“, si apoi totu elu, si totu la acel'a-si locu spune urmatóri'a intemplan: De candu consululu americanu i-a imbiatu pe ovrei se tréca la Americ'a, guvernulu Romaniei li oferesce tóte inlesnirile, intre altele li dá pasaportu gratis. Unu ovreu merse de-si scóse pasaportu, sub cuventu că vré se tréca la Americ'a, si-i se dede gratis. Dupa mai multe dile, oficialulu care a estradatu pasaportulu, vediendu-lu pe ovreu pe strate, ilu intrebá: cum de n'a plecatu? la ce ovreulu respunse: „Am socotitu, domnule! că déca me voiú si duce, éra am se returnu aici, deci e mai bine se remanu de locu aici.“ — Acést'a o spune numitul diurnalu, candu se tangesce de persecutiune. Póte óre se fie unu cinismu mai mare?! scimú dieu, că ovreiloru nu li-ar placé se tréca in Americ'a, candu Romani'a e atátu de grasa, si candu in tr'ens'a ei se bucura — casi ambasadorii — de jus extraterritorialitatis, căci caus'a fiecarui ovreu, câtude bagatela, devine afacere internationala.

= *Denumiri nóue la universitatea din Clusiu.* Diariulu oficialu publica denumirile de alu doile roudu la universitatea sciintieloru din Clusiu pentru catedrele ce mai remasesera vacante. Nici intre cei denumiti acum'a, nu este nici unu romanu. Catedr'a de dreptulu canonicu alu bisericii orientale, apoi catedr'a de limb'a si literatur'a romana, sunt anca neocupate.

= *Reverend'a.* Din partea ascultatoriloru la institutul teologicu ni se aréta dorinti'a de a li se permite portarea reverendei Superioritatea neaperatu va socoti si va sci ce li trebuesce.

vede ce litera are se fia scrisa, literatii si potu sci aceea, deci se nu se faca sminta ca in sanatosu, scriindu autorul si sanetate, lat. sanitas cu *i*, in *e* pentru rom, — asia are: spalatu, vati, pentru: spelatu-v'ati (lat. expello); are: stárni si sternésca, si stírni (lat. sterno), in rom. trecú in altu intielesu dar aprópe; are: cumpatati pentru: cumpetati.

In: grigiesco *i* dupa *g* n'are locu, fiindu că *g* si nainte de *e*, 'si tiene sunetul; are: strecura pentru stracura (transcolo), co siocu, dóra dela cosiu, dara cogiocu dela cóge, ad. pelea, cogea óiei.

Pe *i* dupa *s* l'am puté eslasá in: brisca, musca, pisca, misca, se nu scriemu: brisica, musica, si pisica, nesciindu că: musica nu e si tonul instrumentalu, pisica, nu e si animalul mitia, pentru *s*, că dóra se va ceti si mai subtire cu sunetulu seu primitivu, nu va fi nici unu pecatu: éca éra confusiunea causata din capritiu, pentru că parasiramu semnul scurtarii de asupra lui *i*, unde e neincungiuratu de lipsa, si in tipariu, ori semnul sedilei(,) la precedarea consonanta. Aici se póte bine aplicá proverbialu: *incidit in Scyllam qui vult evitare Charybdim.* Aici stámu: au cu capul de pétra, au cu pétr'a de capu. — Apoi mai vorbimú, si ne plangemu că ortografi'a nóstra suferé inca greutati! fresce déca lapedámu ce e bunu, si ne tienemu ca orbul de gardu de acele, ce nu corespundu.

Are: altu mente si altu-menterlea, pentru altumintre, altmintrene, ceru, pentru ceriu, lia pentru, liza (fara *l*; *iéa*.)

= *Espusetiuni de instruminte de scóla* s'au arangiatu a dese ori si in multe locuri, dar pentru multimea loru, fiindu anevoia a le cunósce toti intr'o espusetiune de scurta durata, magistratulu din Vien'a a luatú iniciativ'a pentru a satisfacé dorintiie invetiatoriloru in asta privintia, arangiandu — cu concursulu mai multoru invetiatori si barbati iubitori si cunoscatori de scóla — o espusetiune permanenté intr'o localitate a nume langa scól'a capitala din suburbiulu Lerchenfeld. Este prim'a in felulu seu.

= *5. octobre st. v. 1842.* Acum sunt 30 de ani, de candu s'a hierotonitu intru presbiteru celu ce spre fericirea turmei cre-dincióse archipastoresce in alu 19. anu dieces'a Aradului.

CONCURSU

Langa parochulu Atanasie Popoviciu din Berechii, Comitat. Aradului protopresbit: Chisineului, se poftesce unu Capelanu cu dotatiune anualá: biru cate o vica de cucuruz, si stolele indatinaté dela 76. de case, — pamentu aratoriu estravilanu de 5. sinice de semanatura, si in proportiune competentia de fenatie mestecata cu smida.

Voitorii de a ocupá acestu postu de Capelanu, suntú avisati recoursele lorú instruite in sensulu Statului Oroanicu, si adresate catra Comitetulu parochiale din Berechii, pana 1 Noemvre st. v. a. c. ale subterne la subscrisulu in Chitighazu (Kétegyháza)

Chitighazu 4. Octomvrie 1872.

Din incredintiarea Comitetului parochiale:

1-3

Petru Chirilescu,
protopresviteru Chisineului.

CONCURSU.

In urmarea inaltei ordinatiuni consistoriale din 24: Augustu a. c. Nr 1166. B. prin acést'a se escrie Concursu pentru parochi'a remasa veduva de dupa reposatulu preotu Moisa Gradinariu din Seceanu.

Emolumintele anualé ale acestei parochii sunt: 30 jugere de pamentu, stol'a dela 200 de casi, si 50 chible de gráu incassabili.

Doritorii de a ocupá acést'a parochie sunt avisati a substerne recursurile lorú, provédiute cu testimoniu de calificatiune, si adresande catra sinodulu parochialu, pana in 26. Octovre a. c. districtualulu D. protopresviteru a Temesiorii Meletiu Dregheciu; avendu apoi alegerea a se tiené in 29 septembre a. c.

Seceanu in 19 Septemvre 1872.

Comitetulu parochialu cu scirea si invoiréa mea:

1-3

Mel. Dregheciu m. p.
Prot. Timis.

Sunt cuvinte, in cari sunetul obtusu si nasalú mai greu se póte sci, de are se fia scrisu cu: *à* ori *é*, cu *â* ori *ê* ori *î*, asia are autorul: trantésca, trentésca, siopârta, târae, intalnisi, strembu, perau, mâtia, — cugetu a se scrie: trentésca (avendu radecin'a in lat. terra) tereie (lat. terra) sioperla, ca terla, contrasu din sioperila, terila, intelnisi dela lat. tela, tiesere, tiesetura, intretiesere, fiindu că tóta intelnirea, e o intretiesere, strambu (ital. strambo) perú, mâtia, căci strigámu: mâtiu, mîtiu cu *i* puru, candu chiamámu mîti'a, căci scrierea matia va fi plur. dela matiu, matie.

Cu de aceste vor avé destulu de facutu chiaru si dictionariéle, pana vor statorí ortografi'a unora si altora ca aceste.

Éca unele pana aci insirate, din caus'a carora ortografi'a nu pote veni inca la uniformitate!

La pag. 8. atinge autorul de diferite dialecte, dóra vrú a dice: provincialisme, pentru că dialecte sunt numai doue, unul ad. in Daci'a Traiana, si altul in Daci'a Aureliana, dara provincialisme mai multe sunt si aici, precum potú fi si acolo.

Provincialisme are si autorul, pr. scaunesiu, sflederu, piepteni, mnelu, junisianu, puicul mesei, pentru in alte locuri: scaunutiú, scaunelu, sfredelu, peptene, mielu, junisioru, fiocul mesei (fiocu nu e magiarsce, e dela: fiu, filiu, si magiarii au fiu dela lat. filiu) asztalfiok, — oclinda are bine pentru oglind'a slaveno-serbésca: oclinda dela ochiu, oclu ad. unde te vedi cu ochii.

(Va urmá.)

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scól'a elementara gr: or: romana din comuu'a *Calacea*, se escrie concursu pana la 28. octobree st v. 1872. Emolumintele salariului anualu in bani: 126 fl v. a: 2 1/2 jugeru de fenetia, 3/4 de gradina. 60 meti de grau, 80 pundi de sare, 100 pundi clisa, 25 pundi lumini, 3 orgii de lemne si 8 orgii de paie, precum si cortelu liberu.

Doritorii de a fi alesi sunt avisati a-si trimitte recursurile lor instruite cu tóte documintele prescrite de statutulu organicu subscrisului pana la terminulu susu fipsatu.

Timisiór'a in 27. Setemvrie 1872

In contielegere cu comitetulu paroch. **Nicolau Cosiariu**, inspectoru cer. de scóle
2-3 vice-notariu comit.

Edictu.

Ilie Sanzeiana nascutu din Siclou, carele nainte de acésta cu 14. ani, si 'a parasitu pe legiuit'a sa sotia Ooana Sucigana din Chitighazu fara a se sci ca unde se afla séu ca óre mai traiesce; — prin acést'a e provocatu, ca in terminu de unu anu si o diua dela publicarea acestui edictu intru acésta foie, se se presentedie naintea scaunului protopopescu alu Chisineului càci la din contra, causa divortiala redicata de catra amintit'a sa sotia, si in absentia lui, se va decide in sensulu canóneloru sfintei nóstre bisereci.

Chitighazu (Kétegyháza) in 4. Octómvrie 1872.

1-3 Scannulu protopopescu alu Chisineului:
Petru Chirilescu
protopresviteru.

2-3

CONCURSU.

Devenindu vacanta parochi'a din *Soldabagiú* Cottu Bihorului protopresviteratulu Luncii, cu aést'a se escrie concursu pana 22. Octobree a. c. cal. vechiu. candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: pamentu aratoriu de 8 cubule si unu lantiu de fenu, dela 80 case câte o vica de bucate, stólele indatinate, lemne pentru focu, casa parochiala cu dóa chilii, gradina pentru legume.

Doritorii a recurge la acésta parochia au a-si trimitte recursurile sale instruite dupa statutulu organicu catra d. protopresviteru alu Luncii in Oradea-Mare.

Datu in *Soldabagiú* 22. Septembrie 2187

Comitetulu parochialu

Cu contielegerea si invoirea mea: **Gavrillu Netyo**,
protop. Luncii.

CONCURSU.

In urmarea decisiunei consistoriale din Oradea-Mare de dto 14. Februar nr. 94. B. devenindu parochi'a din *Verasieni* vacanta (protopopiatulu Papmezeului) si la alegerea prima ne potendu-se efeptu alegerea tienuta si publicata in foi'a Albina — se escrie alegere nóa pe 15. octobree. s. v. — pe langa emolumintele urmatórie: pamentu parochialu de 16 cubule, tóta cas'a una di de lucru, stólele indatinate, si gradina parochiala de unu cubulu. —

Doritorii de a fi alesi, pe dí'a sus pusa au de a se representá — si in sensulu ordinatiunei ven. consistoriu oradanu de dto 8. Juniu nro 398. B. numai barbati de o calificatiune mai buna vor fi candidati. —

Verasieni, 26. septembrie 1872.

Comitetulu parochialu, in contielegere cu mine:
Ella Moga,
adm. prntopopescu.

1-3

CONCURSU.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu din comun'a S.-Carandu, comitatulu Bihoru, protopresviteratulu Beliului. Emolumintele sunt: 44 fl. v. a. 6 chibele grâu, 6 cucuruзу, dela tóta cas'a o portie de fânu, 6 holde de pamentu aratoriu, gradina pentru legumi, si 8 stangeni de lemne.

Doritorii de a ocupá acestu postu, — sunt avisati a-si trimitte recursurile cu documintele despre absolvarea preparandiei la inspectorulu sub scrisu in S.-Carandu pana in 23. octobree, v. éra in 24. octobree v. se va tiené alegerea.

Comitetulu parochialu, in contielegere cu mine:
Josifu Marchisiu,
inspectoru cerc. de scóle.

1-3

CONCURSU.

Pentru vacant'a parochia *Acútiú*. — indiestrata cu emolumintele anuali: Casa parochiala cu gradina in marime de 2 jugere, 8 jugere pamentu aratoriu, biru dela 115 case, si stólele indatinate pena in 29. octobree a. c. candu se va tiené si alegerea.

Doritorii de a ocupá acésta parochia sunt avisati recursurile lor, provediute conformu statutulu organicu, si adresate comitetulu parochialu a le trimitte dlui protopresviteru tractualu alu Halmagiulu **Joanu Groza** in Halmagiú.

Acútiú, 18. septembrie 1872.

Comitetulu parochialu, cu scirea si invoirea mea
Joanu Groza,
protop. Halmagiului.

1-3

132/1872

Concursu.

Se deschide pentru ocuparea statiunilor invetiatorescu din inspectoratulu Luncii:

1. Burzucu cu salariu anualu 60 fl. v. a. 30 cubule bucate, 4 orgii de lemne, 12 jugere de pamentu aratoriu si cortelu liberu.
2. Chiraleu 27 fl. v. a. 16 cubule bucate, 4 orgii de lemne 1 jugere de pamentu si cortelu liberu.
3. Chiribisiu 50 fl. v. a. 12 cubule bucate, 4 orgii de lemne, 2 jugere pamentu de fenatiu, cortelu liberu.
4. Chislazu 32 cubule de bucate, 10 jugere de pamentu.
5. Dernisior'a 30 fl. v. a. 12 cubule bucate, 10 jugere de pamentu, cortelu liberu.
6. Fancic'a 40 fl. v. a. 15 cubule bucate, 3 orgii de lemne, 5 jugere de pamentu si cortelu liberu.
7. Iteu 18 fl. 40 cr. v. a. 12 1/2 cubule bucate, 3 orgii de lemne, 5 jugere de pamentu, cortelu liberu.
8. Margine 20 fl. v. a. 8 cubele bucate, 3 orgii de lemne, 16 jugere de pamentu si cortelu liberu.
9. Saldobagiú 45 fl. v. a. 18 cubule bucate, 2 orgii de lemne, 2 jugere de pamentu.
10. Suiugu 40 fl. v. a. 22 cubule bucate, 5 orgii de lemne si cortelu liberu.
11. Voivozi 50 fl. v. a. 22 cubule bucate, cortelu liberu.

Doritorii de a ocupá vre un'a dintre statiunile acestea au a-si asterne recursurile adornate cu documintele prescrite in statutulu organicu la subscrisulu pan' in 15. octobree a. c. in Oradea-Mare.

Oradea-Mare, 15. sept. 1872.

3-3

In contielegere cu comitetele parochiale **Petru Suciú**, inspectoru cerc. de scóle.

RESPUNSURI.

La Campu. Ve inscrisemu intre prenumeranti si Vi spedámu fói'a regulatu, dar banii, de cari pomieniti, nu i-am primitu. Faceti se ni se trimita.

La Sir'a In fói'a nóstra nu s'a luatú notitia de acusa, deci nu se pote publica sens'a càci n'ar intielege-o cetitorii.

La Ripagani: Pareroa ce ai despre inst. ped., e buna; inse la usi'a aceea indar am bate.

Mai multoru dd. Pre rondu vom luá notitia despre tóte.